

dem, de ville have. De stille nemlig næsten altid ved Siden af dem Medkandidater, som Skoledirektionen ikke let finder paa at foretrække. Kommunernes Indstillingsret er i Virkeligheden nærmest en Udnævnelsesret, idet man kan være vis paa, at Indstillingen, naar Kommunen ikke misbruger sin Ret, i Reglen vil blive stadfæstet af Skoledirektionen. Naar det ærede Medlem sagde, at man adskilte Befolkningen i to Dele, en rig og en fattig, kan jeg, som sagt, aldeles ikke forstaa dette. Hvis han havde sagt, at Friskolevæsenet vilde stille Befolkningen ad paa den Maade, kunde jeg have forstaaet det; det er der Mening i, thi i Friskolen kunne kun de Rige eller i hvert Fald de, der kunne betale, sætte deres Børn, medens den Fattige er nødt til at søge den Skole, hvor Undervisningen gives frit. Naar man derimod indretter en Skole uden i mindste Maade at forbyde de Velhavendes Børn at forlade Kommunestolen og søge private Lærere eller private Skoler — thi det gjør man slet ikke, man indrømmer jo endog saa private Skoler Ret til at optage Børn, som Kommunerne skulle sørge for — men endog under visse Omstændigheder tilsikkrer dem Understøttelse af Staten, vises der virkelig de private Skoler stor Begunstigelse efter denne Lov, langt større end efter den tidligere Lovgivning. Naar man indretter Kommunestolerne saa fyldestgjørende, at de ogsaa kunne tilfredsstille de velhavende Børns Trang til Undervisning, forekommer det mig, at der ikke er Noget at klage over, og det forekommer mig saaledes klogere at tage imod de virkelige Fremstridt, som denne Lov uafstridelig gjør, thi at den gjør det, det kan selv det ærede Mindretal ikke negte (N. Rasmussen: So!). Ja, saa lad det ærede Medlem negte det; jeg paaftaar, at det er Fremstridt (Afbrydelse af N. Rasmussen). Ja, det er mig saa ligegyldigt som Noget; naar man ikke kan se lige paa en Sag, kan man ikke heller have nogen sikker Dom derom. Det forekommer mig høist ulogt at slyde denne Lov tilside for at opnaa en Tilstand, som jeg haaber til Gud, vi ikke skulle faae indført i de første Hundrede Aar. — Jeg skal blot endnu berøre en eneste Ting, som det ærede Mindretal kom ind paa, nemlig at Skolelærernes Klager over deres Raar vare overdrevne. Jeg kan give ham Ret i, at en Krediedel af Lærerne er ganske anstændig lønnet, men der er mindst 700 Embeder, som have under 1000 Kr., og jeg vil dog henstille til hans egen Overveelse, om han synes, at en saadan Løn kan kaldes passende, naar man tager en Mand's hele Liv. Jeg tror ikke, at Lærerne, ved at faae et Tillæg af 1, 2 eller 300 Kr. efter deres Alder, ville blive satte i en saa blomstrende Tilstand, at de kunne leve som Herremænd, hvilket syntes at være det ærede Medlems Mening. Jeg tror, det er meget billige Forbedringer af deres Raar, som her foreslaas; det er i Øvrigt et Spørgsmaal,

som vi senere kunne komme ind paa, dersom vi komme til Behandling af Lovens Enkeltheder. — Det forekommer mig ogsaa, at den ærede Taler efter hans Betragtning burde have paaafskjennet, at man har stillet Forslag, ifølge hvilket man kan fjerne en Lærer, som viser et utilbøieligt Forhold eller forsømmer sine Pligter. Det er et Spørgsmaal, om man ikke gaar Lærerne noget for nær derved; men jeg tror, at det er i Kommunens og Befolkningens Interesse, at en saadan Mulighed er tilstede. Hvor ofte Bestemmelsen vil blive benyttet, kan jeg ikke vide; men naar vi ved Hjælp af de nye Skoleinspektører faae et skarpere Øilsyn, kunde det nok hælde, at man ikke saa ofte vil klage over, at der henfjæder Lærere i Embederne, som ikke gjøre Nytte. Jeg skal hermed anbefale det høie Thing at forkaste det ærede Mindretals Forslag.

N. Rasmussen: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning.

Formanden: Det ærede Medlem har Ordet for en kort Bemærkning.

N. Rasmussen: Jeg skal dog lige over for den ærede Ordfører bemærke, at, naar Mindretallet udtaler en Anskuelse, er det vor egen og er altsaa ikke nogen Anskuelse, der gjør Fordring paa at være aldeles afgjørende. Mindretallet har kun stillet sig saaledes, at, naar det taler, er det Mindretallets Anskuelse. Naar den ærede Ordfører endvidere udtalte, at Mindretallet ikke kunde have skrevet denne Betænkning, hvis vi ikke havde haft Skoleloven af 1814, skal jeg dog tillade mig at sige, at det er Noget, den ærede Ordfører ingen Mening kan have om. Jeg kan f. Ex. gjøre opmærksom paa, at den Mand, der var Fader til mig, ikke kunde have skrevet denne Betænkning, sjskøndt han har levet under den samme Lov. Han havde aldrig været i Skole, og det var der flere, der ikke havde den Gang. Naar den ærede Ordfører dernæst sagde, at det var ikke sandt, hvad Mindretallet havde sagt, mener jeg, det var bedst, om vi holdt slige Udtryk borte. Jeg vil ikke beskylde Nogen for at fare med Usandhed, jeg udtaler kun min Mening, og jeg vil helst, hvis Diskussionen, hvad jeg haaber, skal fortsættes, at vi kunne udtale vore Meninger, uden at udtale Beskyldninger. Der er forøvrigt een Ting, jeg søger Trang til at sige, og det er den, at, naar den ærede Ordfører anbede over, at Mindretallet talte, som om der intet Flertal var, saa antager jeg, at Flertallets Forslag slet ikke er under Forhandling. Jeg mener, at jeg har Ret til kun at tale om Lovforslaget selv. Jeg veed naturligvis meget godt, at der er et Flertal til, og det har aldrig kunnet falde mig ind at overse Flertallet i denne Sag; jeg har kun udtalt mig, som jeg gjorde, fordi jeg mente, at Flertallets